

Suomen Vaunuhistoriallinen Seura
Vagnshistoriska Sällskapet i Finland

Toimintakertomus 2018

Hallituksen kokoukset

Hallitus on kokoontunut toimintavuoden aikana kaksi kertaa. Kokoukset on pidetty

Kirkkonummella 22.2. ja Salossa 7.8. Lisäksi kokoonnuttiin Eurajoella 19.6., kun sovittiin yksityiskohdat Vuojoen perinneajojen osalta Vuojokisäätiön ja Eurajoen kotiseutuyhdistyksen kanssa.

Sääntömääräinen vuosikokous

Kokous pidettiin Dragsfjärdissä Söderlångvikin kartanossa 15.4. Läsnä oli 14 jäsentä. Sääntömääräisen kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Barbro Cedercreutz. Seuran puheenjohtajaksi valittiin Axel Cedercreutz. Hallituksen jäseniksi valittiin Heikki Heiskanen, Margareta Segersven, Isabella Salenius, Carin Knape, ja Karl-Henrik Jönsson. Pöytäkirjantarkastajiksi ja ääntenlaskijoiksi valittiin Carin Knape ja Matti

Makkonen. Toiminnantarkastajaksi valittiin Mika Korpivaara ja varatoiminnantarkastajaksi Anne Marie Aminoff. Kaikki valinnat tehtiin yksimielisesti.

Kevätretki Söderlångvikin kartanoon

Kevätretki ja sääntömääräinen vuosikokous oli tällä kertaa yhdistetty. Söderlångvikin kartanon entiseen navettaan on kunnostettu viihtyisä kahvila ja se oli auki nyt vain seuran kevätretken ja vuosikokouksen takia. Söderlångvikin kartano oli Amos Anderssonin kesäkotona ja edustustila, mutta myöhemmällä iällä hän asui siellä pysyvästi. Kartanon maita oli 7000 hehtaaria sekä laajat vesialueet lähinnä Turun saariston alueella.

Amos Anderson omisti kartanoita neljässä kunnassa, mutta Söderlångvikin hän oli valinnut pääpaikakseen sen kauniiden luontoarvojen takia ja ehkä siksi, että se oli lähellä hänen lapsuuden kotiaan. Hän rakennutti nykyisen komean päärakennuksen ja sinne oli nyt meitä varten järjestetty opastettu kierros. Tilan vanhaa hirrestä tehtyä päärakennusta ei kuitenkaan purettu uudisrakennuksen takia, vaan vanhan rakennuksen rakennuspaikka oli ilmeisen hyvin valittu ja vanha hirsinen päärakennus jätettiin uuden rakennuksen sisälle.

Päärakennuksen lisäksi meille näytettiin tilan vaunumuseo. Vaunuja varten oli kunnostettu suuri avara tila missä ajokalut olivat hyvin ja väljästi esillä. Vaunut olivat kaikki sellaisia, jotka ovat olleet kartanossa aikoinaan käytössä. Koska Amos Anderson oli kiireinen liikemies, niin hän enimmäkseen suosi autolla liikumista ja vaunut olivat siksi varsin hyvässä kunnossa.

Amos Anderson ei koskaan unohtanut taustaansa. Hän oli lähtenyt maailmalle vaatimat-
tomasta kodista missä ei ollut
edes sähköä. Hän oli koko
elämänsä ajan hyväntekijä.
Lukuisat yksityishenkilöt,
yhteisöt, koululaitokset,
museot, tiede- ja taidepiirit
saivat osansa Amoksen
anteliaisuudesta. Hän jopa
kunnostutti julkisia raken-
nuksia. Hän lahjoitti Suomen
valtiolle Meilahden Tamminie-
men jugendhuvilan presiden-
tin kesäasunnoksi ja teetti
huvilaan mittavan remontin,
että se olisi presidentin arvon
mukaisessa kunnossa.

Kansakoulun opettajiaan
Adèle Wemania ja Oskar
Janssonia hän ei unohtanut
koskaan. He opastivat ahkeraa
ja herkkää Amos poikaa
opintielle. Heidän jäädessään
viroistaan eläkkeelle Amos
maksoi heidän eläkkeidensä
verran lisää koko heidän
loppuelämänsä. Lisäksi Amos
huolehti myös heidän lääke-,
lääkäri- ja sairaalakuluistaan.

Välirauhan aikaisia ja jatko-
sodan jälkeisiä maan pakko-
lunastuslakeja virkamiehet
sovelsivat Amoksen tiloihin
ankarimmalla tavalla, koska
katsottiin, ettei hän tarvinnut
tiloja tullakseen toimeen.
Näillä tiloilla, pelloilla, met-
sissä ja sahoilla olevat ihmiset
ja perheet olisivat jääneet
ilman toimeentuloa, ellei
Amoksen yksiselitteinen käsky
olisi ollut ”ketään ei saa
irtisanoa ja kaikille pitää taata
jatkossakin toimeentulo”.

Hänen testamentissaan
todetaan, että HBL:n julkai-
seminen pitää taata viimeiseen
asti. Eräs suomenkielinen
kustantaja, joka liikemaail-
massa oli ollut hänen kilpai-
lijansa, kiteyttää muistosa-
noissa lyhyesti ja osuvasti:
”hän oli horjumattoman
oikeudenmukainen”.

Fiskarsin perinneajot

Seuran neljännet perinneajot
pidettiin Raaseporissa
Fiskarsin ruukin kulttuuri-
historiallisesti arvokkaalla
alueella. Samanaikaisesti
alueella vietettiin Pohjanpäiviä
missä oli paljon erilaisia
tapahtumia ja myös Fiskarsin
museon kauden avajaiset.

Ajojen suunnittelu ja käy-
tännön järjestelyt tehtiin
ansiokkaasti seuran halli-
tuksen ulkopuolisten jäsenten
eli Jenni Mäntysen, Maija
Räihän ja Minna Moilasen
toimesta yhdessä Fiskarsin
museon kanssa. Vastuullisena
järjestäjänä toimi Fiskarsin
museo.

Tuomareina toimivat rutinoi-
tuneet Reijo Kuhakoski ja
Markku Nyman ja heidän
sihteerinään toimi Jenni
Mäntynen, Sonja Julkusen
toimiessa kuuluttajana.

Ajoihin osallistui 11 valjakkoa
ja yksi ratsukko. Ratsukko oli
kehittänyt oivallisen tarinan
siitä, että vaunut oli jätetty
Tukholmaan, koska tiedettiin,
että Suomen tiestö oli niin
surkeassa kunnossa, ettei
raskailla vaunuilla kannattanut
Suomeen tulla. Valkoisen
ratsun selässä oli kuningatar
Kristiina mieheksi pukeutu-
neena ja hevosen vieressä
myös mieheksi pukeutuneena
käveli hänen uskollinen
hovinaisensa Ebba Sparre.
Esitetyn tarinan mukaan he
olivat pukeutuneet miehiksi
siksi, että saisivat kulkea rau-
hassa. Tosielämässä
kuningatar Kristiinasta speku-
loitiin koko hänen elämänsä
ajan oliko hän mies vai nainen.
Lopullinen ja kiistaton vastaus
saatiin vasta vuonna 1965 kun
hänen sarkofaginsa avattiin
Rooman Pietarinkirkossa.
Hänet todettiin lopullisesti
täysin normaaliksi naiseksi.
Kuningatar Kristiina eli Tarja
Ikävalko ja hovineito Ebba
Sparre eli Katja Sjöroos
palkittiin Paras tarina
-palkinnolla.

Maija Räihä, Niccolina
Oscarsson ja Oskar Damen
palkittiin ajojen voittajaksi
tuomareiden pisteillä ja he
voittivat myös Yleisön suosikki-
äänestyksen. Palkinnoksi
valjakko sai Fiskars-yhtiön
lahjoittaman talikon.

Viola Kantola ja Cecilia Borg palkittiin Iloisin ohjastaja-palkinnolla. Palkintona oli myös Fiskars yhtiön lahjoittama talikko.

— ❖ —

Palkintojen jaon suoritti seuran jäsen Mariana von Limburg Stirum, jonka myötävaikutuksella Fiskarsin ajot toteutuivat. Palkintojen jaossa avusti seuran puheenjohtaja Axel Cedercreutz. Seuran perinneajojen perinteen mukaan kaikki osallistujat ovat voittajia ja kaikki palkittiin sinivalkoisilla ruusukkeilla, seuran kunniapalkinnoilla ja diplomeilla. Lisäksi Fiskarsin museo jakoi kirjapalkintoja, Fiskarsin Panimo lahjoitti oluen ja Arctic Milk Oy juuston ja dilomien kehystyksen.

Vuojoen kartanon perinneajot

Poikkeuksellisesti järjestimme pyynnöstä kahdet perinneajot toimintakauden aikana. Sekä maantieteellisesti että ajankohdan suhteen ne olivat etäällä toisistaan. Toinen oli alkukesästä ja toinen loppukesästä ja toinen Länsi-Uusimaalla ja toinen Satakunnassa. Satakuntaan ilmoitettiin kuitenkin vain kolme valjakkoa, joista yksi perui osallistumisensa, kun kuuli osanottajien vähyyden.

— ❖ —

Ajoissa oli siis loppujen lopuksi vain kaksi valjakkoa, Christine Furuhjelm parivaljakolla Honkolan kartanosta Urjalasta ja Markku Saari Ikaalisista. Vuojoen kartanon päätapahtumana olivat hevoskynnön SM-kisat ja hevoskynnöistä

johtuen yleisöä oli paljon. Tosin he olivat keskittyneet seuraamaan kisoja kyntöpellolla.

— ❖ —

Valjakoiden ensimmäinen tehtävä oli viedä kartanon herra ja rouva kyntöpellolle avaamaan hevoskynnön SM-kisat.

— ❖ —

Kyntökisojen avaamisen jälkeen valjakot siirtyivät kartanon puistoon kiertämään omaa ajorataansa. Valjakot pysähtyivät hetkeksi aina päärakennuksen korkeiden portaiden eteen missä valjakot esiteltiin kuuluttajana toimineen seuran varapuheenjohtajan Heikki Heiskasen toimesta.

— ❖ —

Hienoin hattu -kilpailun voitti Riikka Peltonen. Osallistujat palkittiin sinivalkoisilla ruusukkeilla ja Vuojoki säätiön lahjoittamilla kirjoilla. Seuramme jäsen Matti Makkonen puolestaan osallistui SM-kyntökisaan ja voitti sarjansa.

— ❖ —

Ajojen vastuullisena järjestäjänä toimi Eurajoen kotiseutuyhdistys.

Syysretki Helsinkiin

Ensimmäinen kohde oli Östersundomin kartano ja kartanon vaunukokoelma. Meille esiteltiin kartanon ainoa ajokuntoinen vaunu, joka oli säilössä tallin ylisillä missä oli muitakin aarteita kuten vanhoja autoja. Kartanon pihapiiristä ajettiin sitten suuren varaston liepeille, jonka alakerrassa omistajan arvion mukaan oli noin neljäkymmentä erilaista vanhaa ajopeliä enemmän tai vähemmän päällekkäin. Oli myös varsinaisia historiallisia aarteita kuten Aurora Karamzinin coupé-reki ja Zacharias Topeliuksen korivaunu.

— ❖ —

Toinen kohde oli Herttoniemen kartano. Kartanon päärakennus esiteltiin meille kahden oppaan toimesta. Oppaat olivat erittäin hyvin perehtyneitä Suomen historiaan ja syntyi vilkasta keskustelua Suomenlinnan antautumisesta venäläisille ja kartanon isännän vara-amiiraali Carl Olof Cronstedtin antautumiskäskystä.

— ❖ —

Kartanon vaunukokoelmassa oli kolme hyvin mielenkiintoista vaunua. Oli landau, joita Suomessa on ollut suhteellisen vähän ja vielä vähemmän niitä on säilynyt tähän päivään asti. Oli iso coupé, joka on Suomen oloissa hyvin harvinaisen ja oli myös amerikkalaistyylinen kapeilla pyörillä oleva vaunu, jonka tyypitys jäi niin vaivaamaan, että lähetimme siitä Amerikkaan kuvan ja kysyimme mikä tämä on. Vastaukseksi saimme, että

näyttää mielenkiintoiselta ja joukon nimiä sekä toteamuksen, että nämä sopivat kaikki ja kaikki ovat yhtä oikeita tai vääriä. He kysyivät lisäksi, että saavatko laittaa kuvan vielä jäsenilleen nettiin, jos vaikka jäseniltä tulisi jotain tietoa. Kysyimme tähän lupaa kartanon omistajan edustajalta ja kuvan sai laittaa nettiin amerikkalaisille vaunuharrastajille, mutta sen koommin asiasta ei ole vielä kuulunut.

Kunnostuskurssi Ypäjän Hevosopistolla

Kunnostuskurssien osalta on ollut parin vuoden tauko johtuen Hevosopiston tukalasta taloudellisesta tilanteesta. Sitkeiden neuvottelujen jälkeen saimme sovittua kolmen kurssin sarjan, joista ensimmäinen ajoittui syksylle 2018. Ensimmäiselle kurssille oli kuitenkin ilmoittautunut vain kaksi henkilöä ja kurssi jouduttiin peruuttamaan.

Pikkujoululounas, Wiurilan kartano, Salo

Olenaisena osana perinnejouluun on kuulunut tarinan esittäminen ja tarinan voittopalkinto on aina mennyt seuran ulkopuoliselle osallistujalle. Siksi hallitus oli kehittänyt pikkujouluohjelmaksi tarinankertomusharjoitukset ja kilpailun. Pyydettiin esittämään tarina siitä miten tienasi ensimmäiset ansiot. Oletimme, että tämä on niitä asioita, jotka yleensä muistetaan.

— ❖ —

Kuulimme monta hienoa tarinaa, mutta tiukan tarinakilpailuäänestyksen voitti Tuire Suvanto, joka palkittiin punaviinipullolla. Tilaisuudessa palkittiin myös Markku Saari harmaalla silinterihatulla sillä perusteella, että hän on ainut henkilö, joka on osallistunut ansiokkaasti kaikkiin perinnejouluun.

— ❖ —

Maukkaan lounaan, kahvin ja leivoksen jälkeen jaettiin seuran hallituksen jäsenten lahjoittamat pikkujoululahjat kaikille osallistujille ja ohjelmassa seurasi kartanon päärakennuksen yläkerran esittely.

Yleistä

Toimintakauden aikana tehtiin toimituksellista yhteistyötä Työhevosharrastajat-kerhon kanssa, kun venäjänkielinen raportti vuodelta 1913 hevosajokalojen tuotannosta käännettiin suomeksi. Käännöstyön suoritti Vaunuhistoriallisen seuran jäsen Päivi Koro. Työhevosharrastajat on Suomenratsut ry:n aluekerho. Käännetty raportti lähetettiin seuran jäsenille ja se on myös muiden ladattavissa seuran kotisivuilta heti seuran tehtävän ja perinnejouluun rekisterilinkin alapuolelta.

— ❖ —

Seuran perustajaa, kunniajäsentä ja jo 10 vuotta hallituksessa vaikuttanutta Margareta Segersveniä seura muisti kukkalähetyksellä hänen syntymäpäivänään.

— ❖ —

Seuran tapahtumista tiedotettiin sähköpostilla, kirjepostilla, seuran kotisivuilla www.vaunuhistoria.fi ja seuran fb-ryhmässä. Seuran jäsenrekisterissä oli toimintavuoden lopussa 65 jäsentä. Seuran fb-ryhmässä on 231 jäsentä.

— ❖ —

Seura haki ulkopuolista avustusta kolmea kunnostuskurssia varten, mutta tämä hakemus ei menestynyt. Seuran ensi kesän juhlaperinnejouluun varten haettiin myös avustusta. Saadanko tähän avustusta se ratkeaa keväällä 2019. Toimintavuoden tulot ovat muodostuneet pääasiallisesti jäsenmaksuista. Hallituksen jäsenet eivät ole saaneet kokouspalkkioita ja he ovat matkanneet kokouksiin omilla kustannuksillaan.

Hallitus